

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
Centrul de Excelență în Educație Artistică Ștefan Neaga

"Aprob"

Directorul Centrului de Excelență în Educație Artistică
Ștefan Neaga

Gheorghe Perju

"10" octombrie 2017

Curriculumul disciplinar

F. 07.O. 017 Literatura muzicală universală VII

Specialitatea: 21540 Dirijare corală

Calificarea: 265227 Dirijor

Chișinău 2017

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Autori:

Martîenco Neli, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică Ștefan Neaga
Rubicean Galina, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică Ștefan Neaga
Daniliuc Lidia, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică Ștefan Neaga

Aprobat de:

Consiliul metodic-științific al Centrului de Excelență în Educație Artistică Ștefan Neaga

Director

Gheorghe Perju

"10" octombrie 2017

Recenzenți:

Ivancenco Valentina, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică Ștefan Neaga
Manoilă Iana, grad didactic unu, Centrul de Excelență în Educație Artistică Ștefan Neaga

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic
<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională.....	5
III. Competențele profesionale specifice disciplinei.....	6
IV. Administrarea disciplinei.....	6
V. Unitățile de învățare	6
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	7
VII. Studiu individual ghidat de profesor	7
VIII. Lucrările practice recomandate	8
IX. Sugestii metodologice	8
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	11
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	14
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	14

I. Preliminarii

Statutul Curriculumului. Curriculumul disciplinar *Literatură muzicală universală VII* este un document normativ pentru pregătirea specialiștilor în domeniul de educație Artă, specialitatea *Dirijare corală* în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar. În cadrul sistemului de învățământ artistic disciplina *Literatură muzicală universală* face parte din compartimentul, disciplinelor de profil, contribuind la formarea competențelor specifice ale domeniului.

Cursul de *Literatură muzicală universală* se studiază în cadrul întregului sistem de instruire muzicală, începând cu școala de muzică în învățământul complementar până la învățământul universitar, respectiv la diverse niveluri de complexitate și generalizare a materialului didactic. Modelul curricular al disciplinei este omogen, urmărind progresia achizițiilor pe durata celor patru ani de studiu într-un parcurs eșalonat, în cadrul căruia fiecare nivel de învățământ se reflectă într-un anumit decupaj al conținuturilor.

Obiectul de studiu al acestei disciplinei constituie cunoașterea caracteristicilor istorice și stilistice ale creației componistice, studierea limbajului de specialitate și comunicarea în lexicul domeniului profesional, analiza și audiția lucrărilor muzicale. În cadrul cursului este urmărită evoluția artei muzicale în diferite epoci istorice și în cadrul diverselor culturi naționale. Se studiază originea genurilor și formelor, multitudinea procedeelelor de dezvoltare a materialului muzical.

Curriculumul *Literatură muzicală universală I-VIII* este unitar din punct de vedere al competențelor generale, atitudinilor urmărite și a metodelor de organizare a conținuturilor, asigurând realizarea principiului de continuitate a cursului. În acest context, Curriculumul la *Literatură muzicală universală VII* constituie un suport metodologic pentru studierea disciplinei și formulează competențele specifice și unitățile de învățare pentru semestrul VII de studiu, care cuprinde perioada de la hotarul secolelor al XIX-lea și al XX-lea.

Funcțiile Curriculumului de bază sunt:

- act normativ al procesului de predare-învățare-evaluare în contextul unei pedagogii axate pe competențe;
- reper pentru proiectarea didactică și desfășurarea procesului educațional;
- competență de bază pentru elaborarea manualelor, ghidurilor metodologice, testelor de evaluare.

Actualul Curriculum asigură procesul de predare-învățare-evaluare a cursului de *Literatură muzicală universală* și este conceput astfel încât să permită profesorilor elaborarea strategiei eficiente de organizare a demersului educațional. Formarea la elevi a unor competențe și abilități profesionale corespunde standardelor de specialitate și cerințelor pieței muncii din societatea contemporană.

Beneficiarii Curriculumului. Curriculumul este destinat:

- profesorilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar, domeniul de educație Artă;
- autorilor de manuale și ghiduri metodologice;
- elevilor care își fac studiile la specialitatea în cauză;

- membrilor comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării.

Scopul studierii acestui curs constă în pregătirea viitorilor dirijori pentru care cunoașterea istoriei și stilisticii artei muzicale va asigura formarea abilităților profesionale de calitate. Acest curs formează și dezvoltă la elevi un nivel înalt al competențelor muzicale și al deprinderilor practice specifice domeniului, contribuind la dezvoltarea gustului estetic și a capacităților intelectuale ale elevilor. Disciplina *Literatura muzicală universală* posedă un pronunțat caracter aplicativ și stimulează gândirea logică, imaginația și creativitatea elevilor. Scopurile didactice ale cursului sunt multiple și se realizează prin studierea activității și a creației marilor compozitori, a diverselor aspecte și legități generale cu privire la evoluția artei muzicale. În acest sens, studierea disciplinei *Literatura muzicală universală* contribuie la formarea următoarelor abilități:

- familiarizarea cu terminologia de specialitate;
- utilizarea tehnicilor de lucru privind selectarea informației istorice folosind cele mai variate procedee de procesare a acesteia;
- generarea strategiilor bazate pe relații interdisciplinare în cadrul domeniului artistic, dar și cu domenii tangente (literatură, filosofie, teologie, arta plastică etc.);
- aplicarea tehnicilor noi de notare și creare a muzicii prin tehnologii informaționale TIC.

II. Motivația, utilitatea cursului pentru dezvoltarea profesională

Disciplina *Literatura muzicală universală* constituie baza conceptuală pentru formarea muzicienilor profesioniști la specialitatea *Dirijare corală*.

Literatura muzicală universală VII ca unitate de curs se regăsește în toate disciplinele de specialitate și cele fundamentale. La rândul lor, disciplinele muzical-teoretice (teoria muzicii, armonia, teoria formelor muzicale) oferă cunoașterea și posibilitatea aplicării adecvate a diverselor noțiuni de limbaj muzical necesare pentru analiza și aprecierea creațiilor muzicale.

Misiunea strategică a cursului este de a contribui la definirea viitorului muzician și om de cultură prin asigurarea unui suport teoretic adecvat și stabilitatea pregătirii practice de specialitate tuturor elevilor. Conștientizarea dezvoltării artei muzicale ca un fenomen cultural de mare complexitate este absolut necesară pentru înțelegerea și gestionarea conceptelor artistice, contribuie la formarea și consolidarea competențelor profesionale ce vor permite absolvenților atât angajarea pe piața muncii cât și continuarea studiilor prin programele de licență, masterat și doctorat.

Studierea originii și dezvoltării genurilor muzicale, a diverselor curente și stiluri artistice, a tradițiilor muzicii naționale și mondiale din perspectiva raporturilor *interdisciplinare și transdisciplinare* permite o abordare mai amplă și o cunoaștere aprofundată a creației componistice în diferite epoci istorice. Pentru tinerii muzicieni profesioniști aplicarea cunoștințelor și abilităților obținute în cadrul studierii cursului *Literatura muzicală universală* devine o necesitate obiectivă în formarea lor ca specialiști calificați. Orizontul artistic larg și potențialul vast de specialitate îi va permite viitorului dirijor integrarea în activități de ordin cultural-artistice de nivel național și internațional.

III. Competențele profesionale specifice disciplinei:

- CS1.** Investigarea istorico-stilistică și structurală a fenomenului muzical;
- CS2.** Identificarea terminologiei de specialitate;
- CS3.** Manifestarea tendințelor moderne în cultura muzicală europeană la începutul sec.al XX-lea;
- CS4.** Întruchiparea mesajului artistic prin procedee componistice noi;
- CS5.** Definirea aspectelor stilistice ale procesului de creație din perspectivă interdisciplinară.

IV. Administrarea disciplinei

Semestrul	Numărul de ore			Modalitatea de evaluare	Numărul de credite	
	Total	Contact direct				
		prelegeri	Practică/ seminar			
VII	60	25	20	15	ex	2

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut
1. Diversificarea stilistică și conceptuală a culturii muzicale în a doua jumătate a sec.al XIX-lea.	
UC1. Investigarea istorico-stilistică și structurală a fenomenului muzical: <ul style="list-style-type: none"> - identificarea principiului cronologic; - revizuirea genurilor clasice și apariția genurilor noi. 	1.1. G. Bizet –reprezentant al culturii muzicale franceze. Opera <i>Carmen</i> ; 1.2. Cultura muzicală cehă. A. Dvorak. Simfonia <i>Din Lumea Nouă</i> ; 1.3. Importanța creației lui E. Grieg pentru dezvoltarea culturii muzicale norvegiene. Concertul pentru pian și orchestră.
2. Aspecte noi în creația componistică la începutul sec.al XX-lea	
UC2. Identificarea terminologiei de specialitate: <ul style="list-style-type: none"> - recunoașterea caracteristicilor generale ale culturii muzicale în sec.al XX-lea; 	2.1 S. Rahmaninov – personalitate marcantă a culturii muzicale universale (compozitor, pianist, dirijor); 2.2 Creația pentru pian, genurile de amploare. Concertul pentru pian și orchestră nr.2; 2.3 Cicluri de piese pentru pian – preludii, studii-tablouri, momente muzicale; 2.4 A. Skriabin – schiță biografică; 2.5 Tratarea nouă a genului simfonic în creația lui A. Skriabin. Simfonia nr.3; 2.6 Creația pentru pian. Preludii op.11, Studiul op. 8, nr. 12.
3. Rolul impresionismului francez în dezvoltarea artei europene.	
UC3. Manifestarea tendințelor moderne în cultura muzicală europeană la începutul sec.al XX-lea: <ul style="list-style-type: none"> - apariția și dezvoltarea impresionismului în pictura franceză; - caracteristica impresionismului muzical. 	3.1 Preferințele tematice în creația compozitorilor impresionști; 3.2 Activitatea de compozitor, pianist și dirijor a lui C. Debussy; 3.3 Genurile instrumentale și orchestrale în creația lui C. Debussy: preludii pentru pian, <i>Preludiu la după amiaza unui faun</i> pentru orchestra simfonică.;

	3.4 Tratarea specifică a esteticii impresionismului în creația lui M Ravel. <i>Bolero</i> .
4. Importanța conceptului neoclasic–pentru dezvoltarea culturii muzicale universale.	
UC4. Întruchiparea mesajului artistic prin procedee componistice moderne: - aprecierea tehnicilor noi de creație; - înglobarea diverselor orientări stilistice și modalități de limbaj.	4.1 Tradițiile școlii naționale ruse asimilate în cultura muzicală europeană; 4.2 Conceptele estetice ale lui I. Stravinski realizate în mesaje artistice originale; 4.3 Genurile muzical-teatrale în creația lui I. Stravinski. Baletul <i>Petruška</i> .
5. Schimbări radicale în arta europeană generate de revizuirea valorilor umane și spirituale în sec. al XX-lea.	
UC5. Definirea aspectelor stilistice ale procesului de creație din perspectivă interdisciplinară: - conceptele inovatoare realizate în creațiile de amploare; - tratarea genului de miniatură vocală și instrumentală.	5.1 Motivele istorice și sociale ale apariției <i>expresionismului</i> și a tendințelor artistice ulterioare; 5.2 Aspecte inovatoare în creația ,reprezentanților <i>Școlii noi vieneze</i> ; 5.3 A. Schonberg –întemeietorul sistemului atonal-dodecafonic. Monodrama <i>Pierrot lunaire</i> . 5.4 Tehnica serială abordată în creația lui A. Webern și A. Berg.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. ord.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/seminar	
1.	Diversificarea stilistică și conceptuală a culturii muzicale în a doua jumătate a sec.al XIX-lea.	15	7	4	4
2.	Aspecte noi în creația componistică la începutul sec.al XX-lea.	9	4	3	2
3.	Rolul impresionismului francez în dezvoltarea artei europene.	11	4	4	3
4.	Importanța conceptului neoclasic pentru dezvoltarea culturii muzicale universale.	13	5	4	4
5.	Schimbări radicale în arta europeană generate de revizuirea valorilor umane și spirituale în sec. al XX-lea.	12	5	5	2
	Total	60	25	20	15

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Diversificarea stilistică și conceptuală a culturii muzicale în a doua jumătate a sec.al XIX-lea.			
1.1. Particularitățile culturii europene la hotarul sec. XIX-XX	<i>Proiect individual:</i> Principalele etape a creației lui G. Bizet.	Prezentare publică	Săptămâna 3
2. Aspecte noi în creația componistică la începutul sec.al XX-lea			
2.1 Noțiuni noi în terminologia de specialitate; 2.2 Componentele lexicului din domeniul profesional.	<i>Referat:</i> Sistematizarea noțiunilor de limbaj muzical	Prezentare publică a referatului	Săptămâna 5

3. Rolul impresionismului francez în dezvoltarea artei europene.			
3.1 Stilistica nouă în pictura impresionistă; 3.2 Conținutul și imaginile specifice ale artei impresioniste; 3.3 Aspecte noi ale limbajului muzical în creația componistică la începutul sec.al XX-lea.	<i>Eseu:</i> Modalități de realizare a conceptelor artistice noi.	Prezentarea eseului	Săptămâna 7
4. Importanța conceptului neoclasic pentru dezvoltarea culturii muzicale universale			
4.1 Diversitatea stilistică a creației lui I. Stravinski;	<i>Comunicare:</i> Diversitatea de genuri muzicale în creația lui I. Stravinski.	Prezentarea comunicării	Săptămâna 9
5. Schimbări radicale în arta europeană a sec. al XX-lea generate de revizuirea valorilor umane și spirituale			
5.1 Prefigurări ale expresionismului în creația lui G. Mahler; 5.2 Distingerea conceptului original al compozitorilor – expresioniști; 5.3 Valorificarea elementelor muzicii atonale și a tehnicii seriale.	<i>Studiul de caz:</i> Clasificarea elementelor de limbaj muzical expresionist.	Demonstrați a practică a studiului.	Săptămâna 12

VIII. Lucrările practice recomandate

Nr.	Unități de învățare	Lista lucrărilor practice
1.	Diversificarea stilistică și conceptuală a culturii muzicale în a doua jumătate a sec.al XIX-lea.	Aprecierea conceptului ideatic și a particularităților structurale ale Simfoniei <i>Din Lumea nouă</i> de A. Dvorak.
2.	Aspecte noi în creația componistică la începutul sec.al XX-lea.	Analiza comparativă a pieselor pentru pian de S. Rahmaninov și A. Skriabin; Caracteristica creației simfonice a lui R. Strauss.
3.	Rolul impresionismului francez în dezvoltarea artei europene.	Sistematizarea genurilor muzicii impresioniste în creația lui C. Debussy și M. Ravel.
4.	Importanța conceptului neoclasic pentru dezvoltarea culturii muzicale universale.	Viziunea nouă asupra genurilor muzical-teatrale în creația lui I. Stravinski.
5.	Schimbări radicale în arta europeană generate de revizuirea valorilor umane și spirituale în sec. al XX-lea	Realizarea tehnicii dodecafonică – seriale în creația compozitorilor-expresioniști.

IX. Sugestii metodologice

Curriculumul disciplinar *Literatura muzicală universală VII* are drept scop formarea și dezvoltarea competențelor profesionale ale elevilor din învățământul profesional tehnic postsecundar la specialitatea *Dirijare corală*.

Metodele predării-învățării acestei discipline presupun folosirea unor procedee și tehnici care îl implică pe elev în procesul de studii, urmărindu-se dezvoltarea gândirii, stimularea creativității, dezvoltarea interesului pentru învățare.

Curriculum la *Literatura muzicală universală* propune profesorului să fundamenteze la nivel teoretic și practic orizontul cultural al viitorilor muzicieni. Specificul disciplinei impune o abordare tematică și o tratare tradițională cronologică, conținuturile obligatorii urmează în succesiunea lor istorică, diversificându-se în teme monografii. Analiza partiturilor și audiția muzicală fiind o condiție indispensabilă pentru formarea profesională prin urmărirea procesului de evoluție a creației componistice în epocile studiate.

Sugestiile metodologice cuprind recomandări specifice disciplinei *Literatura muzicală universală* privind metodologia de aplicare a Curriculumului, proiectarea și realizarea demersului didactic. Sunt incluse propuneri de organizare a procesului de predare-învățare-evaluare cu privire la deplasarea accentelor de pe conținuturi pe competențe. Strategiile didactice sunt orientate spre eficiența maximă a instruirii și asigurarea calității procesului de studii.

În vederea asimilării lexicului și operării cu limbajul specific disciplinei și a contextului istorico-stilistic, conform principiului *învățare prin acțiune* curriculum îmbină latura teoretică cu cea aplicativă prin:

- folosirea unor tehnologii variate de informare și de cercetare muzicologică;
- utilizarea audiției muzicale orientată către conștientizarea elementelor de limbaj și expresie, în funcție de epocile studiate;
- analiza partiturilor, a claviurilor de opere și a materialelor de specialitate (diverse surse de informație de la carte, dicționar la internet).;
- apelarea la tehnici de informare permite elevului selectarea și stocarea diverselor date din domeniul literaturii, artelor plastice, teologiei, filosofiei etc. În același timp, cu ajutorul TIC pot fi dezvoltate abilitățile de executare a operațiunilor de notație muzicală și de probe componistice.

Flexibilitatea de opțiune a cadrului didactic în raport cu demersul metodologic se va reflecta în alegerea materialului muzical ce urmează a fi audiat și studiat, în selectarea bibliografiei în funcție de individualitatea fiecărui elev sau grup de elevi cu preocupări și interese convergente.

Pentru realizarea scopului major al disciplinei sunt utilizate metode interactive de predare – învățare care îmbunătățesc calitatea procesului de instruire, având un caracter activ – participativ. Demersul educațional va fi centrat pe elev, care este considerat partener al cadrului didactic, fiind implicat în realizarea activităților ce conduc la formarea competențelor profesionale.

În procesul de predare-învățare pentru atingerea competențelor disciplinare sunt recomandate diverse metode și tehnici: explicația, prezentarea materialelor audio-video, lucrul cu partitura și clavierul, ilustrarea fragmentelor muzicale. În scopul realizării competențelor specifice se recomandă utilizarea diverselor metode didactice: discursul, prelegerea, descrierea, dialogul didactic argumentativ, conversația euristică, discuția colectivă etc.

Elevii vor realiza sarcini individuale și în grup în scopul aprecierii fragmentelor muzicale și analizei teoretice a lucrărilor studiate.

Unitatea de curs include 60 de ore (45 de ore de contact direct, 15 ore de studiu individual). Orele de *contact direct* prevăd activitatea profesorului într-un mod creativ, utilizând mijloace de

învățare moderne, interactive, diferite forme de lecții (de predare a noului material, de comunicare, de control etc.) având ca scop niște rezultate scontate la finalizarea programului de pregătire profesională. Cunoștințele obținute la orele de contact direct se vor consolida în cadrul studiului individual prin realizarea unui șir de lucrări scrise (referate, eseuri, fișe de lucru), exerciții de analiză și sinteză a temelor studiate, prezentări publice a rezultatelor obținute etc.

O formă specifică a predării-învățării în cadrul disciplinei *Literatura muzicală universală* constituie audiția muzicală, fiind orientată de către profesor spre distingerea procedeelelor de expresivitate artistică. De menționat, că adevăratul contact cu arta muzicală se face în sălile de concert, de teatru, suportul electronic fiind doar o alternativă modernă la veritabila întâlnire nemijlocită cu creațiile muzicale.

La finalizarea studiilor absolventul va putea comunica propriile opțiuni și va formula judecăți avizate și argumentate. În acest scop se propune utilizarea activităților centrate pe acțiunea elevilor: problematizarea, brainstormingul, ciorchinele, studiul de caz, exerciții mixte și altele.

Problematizarea presupune crearea unor situații-problemă care să determine elevii să restructureze și să completeze unele cunoștințe anterioare în vederea soluționării noilor situații pe baza experienței și a efortului personal. Problemele pot fi:

- de identificare,
- de explicare,
- de demonstrare.

Brainstorming constituie o metodă eficientă pentru generarea în grup a ideilor într-un interval de timp scurt, prin care se stimulează gândirea și imaginația elevilor. Brainstormingul scris este mai eficient decât cel oral, deoarece la el îndrăznesc și cei timizi. Metoda este caracterizată de mai multe variabile, printre care: o atmosferă relaxantă, libertatea exprimării ideilor, jocul creativ.

Ciorchinele este o strategie de găsire a căii de acces la propriile cunoștințe, înțelegeri legate de o anumită temă. Ciorchinele este un tip de *Brainstorming* care reprezintă o modalitate de a construi sau a realiza asociații noi de idei sau de a releva noi sensuri ale ideilor. Tehnica ciorchinelui presupune plasarea în centru conceptul de referință, iar în jurul lui se va plasa conceptele conexe și ideile derivate. Realizarea lui presupune comparații, raționamente, clasificări, ierarhizări.

Etapele realizării ciorchinelui:

1. Prezentarea cuvântului –cheie sau a propoziției-nucleu;
2. Explicarea regulilor pe care le presupune tehnica;
3. Realizarea propriu-zis a ciorchinelui;
4. Reflexia asupra ideilor emise și conexiunilor realizate.

Studiul de caz – metoda de confruntare directă a participanților cu o situație din viața reală, autentică, având un pronunțat caracter activ și evidente valențe euristice și aplicative. Această metodă urmărește realizarea contactului elevilor cu realitățile complexe, autentice dintr-un

domeniu dat și testarea gradului de operaționalitate a cunoștințelor însușite și a capacităților formate în situații-limită.

Pentru ca o anumită situație să poată fi considerată și analizată precum un «caz», ea trebuie să aibă anumite particularități:

- să aibă relevanță în raport cu obiectivele activității;
- să fie autentică;
- să fie motivant, să suscite interes din partea participanților;
- să aibă valoare instructivă în raport cu competențele profesionale, științifice, etice.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea constituie o dimensiune importantă a procesului de învățare, întrucât furnizează informații despre calitatea și funcționalitatea acestuia. Alături de predare și învățare evaluarea constituie o componentă operațională fundamentală a procesului de învățământ, care urmărește progresul elevului în domeniul instruirii muzicale la nivel de formare a competențelor profesionale.

Activitățile de evaluare vor fi orientate spre motivarea elevilor și obținerea unui feedback continuu, fapt ce va permite corectarea operativă a procesului de învățare, stimularea autoevaluării și a evaluării reciproce.

Funcțiile pedagogice ale evaluării sunt:

- *de constatare* și apreciere a performanțelor școlare, verificarea rezultatelor la anumite intervale de timp, pe criterii constatative prin sistemul de notare;
- *de diagnosticare*, bazată pe verificarea și interpretarea rezultatelor pe criterii calitative asupra dificultăților de învățare;
- *de prognosticare* – oferă sugestii pentru deciziile ce urmează a fi luate în scopul ameliorării procesului instructiv-educativ;
- *de feedback* continuu care asigură îmbunătățirea permanentă a instruirii;
- *de formare* la elevi a unei imagini de sine și a unei capacități autoevaluative.

Strategiile de evaluare trebuie concepute astfel, încât să solicite elevilor eforturi intelectuale și practic-acționare. Structura actului evaluativ cuprinde următoarele trei etape:

1. *verificarea* – colectarea de informații referitoare la nivelul performanțelor școlare prin aplicarea unui ansamblu de strategii, metode tehnici și procedee de instruire;
2. *măsurarea* – se referă la acordarea unei semnificații cantitative caracteristicilor calitative;
3. *notarea* – precizarea semnificației atribuite prin măsurare și o acțiune de apreciere prin note școlare a progresului realizat de către elevi.

Axarea procesului de învățare-predare-evaluare pe competențe generează o structură continuă a evaluării, realizată prin evaluare inițială, formativă și sumativă.

Inițială – se realizează în faza inițială în scopul aprecierii cunoașterii nivelului de la care pornește procesul de instruire;

Formativă (continuă) – constă în formare permanentă a competențelor reflectate în standardele educaționale și ameliorarea rezultatelor școlare pe tot parcursul programului de învățare;

Sumativă (finală) – se va realiza la sfârșitul fiecărei teme de la sfârșitul semestrului. Vor fi apreciate abilitățile elevului de a efectua concluzii cu privire la specificul stilistic, conceptual și de gen a creațiilor studiate; de a analiza conținutul de imagini și structura lucrărilor muzicale. Evaluarea sumativă are drept scop dezvoltarea la elevi a capacităților de sinteză și de sistematizare a cunoștințelor.

Metode de evaluare sunt considerate căile prin care profesorul oferă elevilor posibilitatea de a demonstra nivelul de stăpânire a cunoștințelor, de formare a capacităților prin utilizarea unei diversități de instrumente adecvate scopului urmărit. Metodele de evaluare sunt împărțite în două categorii:

- **tradiționale;**
- **alternative sau complementare.**

Metode tradiționale

1. Probele orale:

- conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri conform biletelor/testelor);
- teste de exemplificări vocale/instrumentale;
- analiza stilistică și structurală a lucrărilor muzicale.

2. Probele scrise:

- extemporalul (lucrarea scrisă neanunțată);
- activitatea de muncă independentă în clasă;
- lucrarea de control (anunțată);
- tema pentru acasă.

3. Probele practice:

- executarea unor sarcini;
- interpretarea vocală sau instrumentală a temelor muzicale studiate;
- aprecierea fragmentelor muzicale la auz cu utilizarea TIC;
- întocmirea unor schițe, grafice.

Examenul – o formă de totalizare a evaluării sumative, care include probe de testare finală (fișe de evaluare și răspuns oral conform întrebărilor din bilete, test muzical).

Un loc important în procesul de evaluare îi va reveni evaluării studiului individual al elevului care se va desfășura conform unui grafic stabilit.

Nota finală la unitatea de curs se constituie ca media de la evaluarea curentă (nota semestrială) și a notei de la examen. Evaluarea curentă constituie 60% din nota finală, respectiv nota de la examen constituie – 40%.

Nota de la evaluarea curentă se calculează ca media aritmetică (cu zecimale) a notelor obținute în cadrul orelor atât la orele de contact direct cât și la studiul individual.

Metode alternative sau complementare (exercițiu rezolvat, problemă rezolvată, proiect, referat, rezumat scris, studiu de caz etc).

Este de preferat ca rezultatele să fie analizate cu clasa de elevi, pentru ca profesorul să poată formula observații, aprecieri și concluzii cu privire la nivelul de formare a competențelor.

Pe baza analizei activității elevilor și a rezultatelor obținute, profesorul poate acorda note, valorificând funcția evaluativă a investigației.

Produsele pentru măsurarea competențelor și criteriile de evaluare a produselor sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1	Exercițiu rezolvat	Înțelegerea enunțului exercițiului.
		Corectitudinea formulării ipotezelor.
		Corectitudinea strategiei rezolutive.
		Corectitudinea rezultatelor.
		Modul de prezentare a rezultatelor.
2.	Problemă rezolvată	Înțelegerea problemei.
		Formularea și testarea ipotezelor.
		Prezentarea și interpretarea rezultatelor.
3.	Proiect elaborat	Validitatea proiectului – gradul în care acesta acoperă unitar și coerent, logic și argumentat tema propusă.
		Elaborarea și structura proiectului, acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor.
		Calitatea materialului folosit, bogăția și varietatea surselor de informare, relevanța și actualitatea acestora.
		Creativitatea-gradul de noutate pe care-l aduce proiectul în abordarea temei sau în soluționarea problemei.
4.	Referat	Corespunderea referatului temei.
		Profundimea și completitudinea dezvoltării temei.
		Coerența și logica expunerii.
		Utilizarea dovezilor din sursele consultate.
		Gradul de originalitate și noutate.
		Modul de structurare a lucrării.
5.	Rezumat oral	Expune tematica lucrării în cauză.
		Folosește un limbaj bogat, adecvat tematicii lucrării în cauză.
6.	Rezumat scris	Expune tematica lucrării în cauză.
		Textul rezumatului este concisă și structurat logic.
		Stăpânirea normelor sintactice la nivel de prezentare logică a ideilor.
		Text formatat citeț, lizibil, plasarea clară în pagină.
7.	Studiu de caz	Corectitudinea interpretării studiului de caz propus.

		Calitatea soluțiilor, ipotezelor propuse, argumentarea acestora, rezolvarea adecvată a cazului analizat.
		Corectitudinea lingvistică a formulărilor.
		Rezolvarea corectă a problemei asociate studiului analizat de caz.
		Personalizarea (să nu fie lucruri copiate), aprecierea critică a elevului.
8.	Item electronic rezolvat	Corectitudinea interpretării itemului propus spre rezolvare.
		Corectitudinea metodei utilizate de rezolvare.
		Integritatea și corectitudinea setului de selecții (pentru itemi cu alegere multiplă).

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Cerințele față de sălile de curs:

Dotarea cu:

- mobilier școlar;
- tablă cu portativ muzical;
- instrument muzical (pian);
- calculator, proiector MM, ecran de proiectare.

Mijloace de învățământ:

- clavire, partituri;
- reprezentări audio-vizuale (imprimări ale lucrărilor muzicale studiate);
- reprezentări mixte: manuale, cărți și reviste de specialitate, îndrumări metodice, ghiduri practice etc.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resurse	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ împrumutată resursa
1.	Alexandrescu R. C. <i>Debussy</i> . București 1962	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
2.	Badrajan S., Rojnovceanu A., Rotaru S., <i>Literatura muzicală pentru școlile de artă și de muzică</i> . Chișinău, 2008.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
3.	Bajanov N., <i>S. Rahmaninov</i> . București 1966	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
4.	Bălan G., <i>G. Mahler</i> . București, 1964.	Biblioteca AMTAP
5.	Brumariu L., Constantinescu G., <i>Curs de istoria muzicii universale</i> . București, 1986.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
6.	Brumariu L., Petrescu H., <i>Istoria muzicii și formele muzicale</i> . București, 1981.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
7.	Bughici D., <i>Dicționar de forme și genuri muzicale</i> . București, 1978.	Biblioteca AMTAP
8.	<i>Dicționar de mari muzicieni</i> . București, 2006.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
9.	Gagim G., Șleahțișchi., <i>Dicționar de pedagogie muzicală</i> . Chișinău, 1994.	Biblioteca Națională
10.	Mihailov M. A. <i>Skriabin</i> . București, 1972.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”

11.	Moraru M., <i>Dicționar de forme și genuri muzicale</i> . Chișinău, 1998.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
12.	Nabocov N., <i>Stravinski I</i> . București, 1964.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
13.	Schonberg H., <i>Viețile marilor compozitori</i> . București, 1997.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
14.	Stravinski I., <i>Poetica muzicală</i> , București, 1967.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
15.	Ștefănescu I., <i>O istorie a muzicii universale</i> , vol. I-III. București, 1995 – 1998.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
16.	Vlad R. <i>I. Stravinski</i> . București, 1967.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
17.	Vlad R. <i>Istoria dodecafoniei</i> . București, 1998.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
18.	Аксёнов В. <i>К изучению музыки XX века</i> . Кишинёв, 1984.	Biblioteca AMTAP
19.	<i>Музыкальная литература зарубежных стран</i> , ред. Царёва. Е. Москва, 2006.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
20.	<i>Музыкальная литература зарубежных стран</i> , ред. Гивенталь И., Щукина Л., Ионин Б. Москва, 2006.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
21.	<i>Музыкальная энциклопедия</i> , т. 1-6. Москва, 1973-1982.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
22.	Boțocan M., Pascu G., <i>Carte de istorie a muzicii</i> . Iași, 2004.	http://www.bp-soroca.md/pdf/muzicapdf.pdf
23.	Stoianov C., Marinescu M., <i>Istoria muzicii universale</i> . București, 2009.	http://www.spiruharet.ro/facultati/muzica/biblioteca/edaae9f964c9faa236f02153ad21d924.pdf
24.	Muzica contemporană	https://ro.wikipedia.org/wiki/Categorie:Muzic%C4%83_contemporan%C4%83
25.	Muzica sec. al XX-lea	https://cpciasi.wordpress.com/lectii-de-istoria-muzicii/lectia-9-secolul-al-xx-lea-muzica-moderna/